

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 150.

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 10.—, za ino-
zemstvo D 18.—, dostavljen na dom
D 1150, na izkaznice D 10.—,
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi „TABORA“.
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštšina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 150.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prilike, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevnica
vračun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, torek 7. novembra 1922.

Številka: 252.

Ustali ena situacija

Maribor, 5. nov.

Demokratski klub je spregovoril. Kakor imajo letos vremenski preroki sploh smolo, tako so imeli tudi tokrat smolo vsi oni proroki za politično vreme v naši državi, ko so iz bodi kakor-šnihkoli nagibov že mesece sem deklarirali neprestano pesem o razpadu koalicijske, demokratske stranke in bogsigavadi še kaj vse.

Odkrito povedano, tudi mi bi, morda bolj ko kdo drugi, želeli prelom koalicijske radikale, s to skozinsko reakcionarno stranko, ki nosi v sebi tudi klisee velsrbsva. Demokratski stranki je zvezda z radikale, ki nimajo smisla za moderno pojmovanje gospodarskega in socialnega življenja, prizadela že do-šlej veliko škodo. Toda kot realni politi-ki se moramo vedno in vedno zopet vprašati: ali je možna kaka druga kombinacija? Ali naj se prepusti vla-đa opoziciji, ki je v ogromni manjšini napram strankam, ki hočejo pozitivno delo? Opoziciji, katere edina skupna programatična točka je — sovražstvo proti sedaj vladajočima strankama, dočim si v ostalem prgrami opozicijskih strank bistveno nasprotujejo tako v vprašanju oblike naše države kakor tudi v pogledu rečevanja socialnih in gospodarskih nalog? Ali naj vržemo državo, katero smo po dolgih štirih letih rešili iz najhujših vrincev ustavnih bojov in gospodarskega kaosa v dobo mirnejšega političnega in gospodarskega razvoja, zopet v viharje novih bojov za različne ustavne načrte vrh mogočih opozicijskih strank?

Vsa ta — in še nešteta druga vprašanja so bila merodajna za demokratski klub, ki je v svoji sobotni seji razpravljao o tem, ali naj prelomi koalicijsko z radikale ali ne. Korist stranke bi bila z vsjo odločnostjo velevala pozitivni sklep, t. j. sklep, da se prelomi situacija in izzove vladna kriza. Toda kakor vedno, tako je tudi tokrat zmagała ona idejna smernica, ki pravi, da je država nad strankami in da se morajo interesi strank podrežati interesom države. Velika večina kluba, v katerem je bila razprava vseskozi mirna in trezna, se je odločila iz povsem stvarnih razlogov za rešitev velikih nalog, ki še čakajo narodne poslanke in ki globoko zadevajo interese širokih slojev naroda in interese cele države. Ako se naj končno reši skrajno pereče vprašanje uradniškega zakona, ako se naj do konca in brez pretresljajev izpelje borba za dvig in ustaljenje naše valute ter borba proti draginji, ako se naj končno reši nujno, za gospodarske kroge ter za prehrano ljudstva odločilno vprašanje železniškega prometa, se ne sme izzivati v danem trenutku mračne, morda več mesecev trajajoče krize, katere izida bi ne mogel v danem trenutku nihče niti približno preokovati. Demokratski klub v soboto še ni storil definitivnega sklepa, vendar je pa po dosedajšnjih izjavah najodličnejših prvakov stranke soditi, da pade odločitev v tem smislu, da je treba interes stranke podrediti interesom države, ki v sedanjem trenutku ne prenesejo novih težkih pretresljajev in notranjopolitičnih bojov. Saj so celo odlični listi Hrvatskega bloka, ki ne prestando forsirati padee sedanjega režima, kakor »Obzore«, in drugi morali priznati, da v sedanjem položaju ne preostaja druga možnost nego koalicijska. Isto je moralo priznati glasilu zagrebških kongresistov »Slobodna Tribuna«.

Demokratska stranka bo torej znova naložila na sebe težko breme sood-

govornosti za vse, kar se bo v prihodnjih mesecih v državi zgodilo dobrega in slabega. Njeni nasprotniki ne bodo zamudili nobene prilike, da ji bodo za vse, kar nujni razvoj razmer ustvari tudi slabega, naprtili vedno polno odgovornost in jo blatili pred narodom, ne da bi na drugi strani bili tudi toliko pošteti, da priznajo kar bo dobrega. Trdno pa smo tudi prepričani o tem, da bi jo blatili še bolj, če bi v sedanjem trenutku bila prelomila koalicijsko in odločila s tem rešitev važnih vprašanj, zlasti uradniškega zakona, ad calendas graecas, in s prstom bi kazali na njo, češ glejte jih, kakšni »prijetelji« uradništva so demokraciji. Vkljub vsemu prevzema demokratska stranka ponovno polno soodgovornost, sledeč pri tem temeljnemu načelu svojega programa: država je nad stranko. Vsi, ki so dobre volje, bodo pomagali pri reševanju velikih socialnih nalog bodoših dni.

Trezen hrvatski glas o hrvatsko-srbskem sporu.

V svoji številki od prošle sobote so prinesle sušaske »Primorske Novine« na prvem mestu članek »Megalomanija«, ki traktira hrvatsko-srbski spor s tako nepristranskega stališča in tako jedrovito, kakor doslej še nismo bili vajeni s strani našega časopisa. Radi tega prinašamo ta zanimivi članek tu v celoti.

»Srpski Književni Glasnik« — pišejo »Primorske novine« — je priredil anketo o srbsko-hrvatske mporu in cele tri četrtine letošnjega letnika »S. K. G.« predefilirala je cela vrsta najrazličnejših mišljenj o vzrokih tega spora ter o načinu, kako bi se dal rešiti. — Problem je bil z vseh strani osvetljen in iznešeni so bili vsi mogoči politični, kulturni, socialni in psihološki razlogi tega spora. Mnogi teh razlogov so opravičeni, mnoga opazovanja so točna, toda nam se zdi, da je vendar bil eden najvažnejših vzrokov tega spora vendar spregledan in pozabljen.

Resnica je, da nas deli historija, tradicija, razni kulturni upliji, različna politična in splošna odgoja, različna v temperamentu in mentaliteti itd. Toda vse te razlike obstajajo tudi v vsaki drugi, tudi večji historični naciji, kjer postajajo istotaka vzrok in povod vseh mogočih kolizij, trenja in pokretov, iz katerih je ravno sestavljeno življenje narodov v sedanosti, prošlosti in v vseh časih sploh. Vsi ti razlogi niso, torej, specifične prirode iz ako se ne morejo generalizirati se gotovo tudi ne morejo individualizirati.

Obstaja pa še en razlog, kateri — čeprav istotaka prehodna in generične prirode — vendar v sedanjem momentu največ doprinese do ostrine in intenzitete srbsko-hrvatskega spora. To je naša nekulturna megalomanija. V tujem svetu se spori razrešujejo in poravnavaajo mnogo lažje nego pri nas radi tega, ker so tam tudi občutju podane meje, ki se manifestirajo v tem, da vsak posamezen član družbe priznava svojemu bližnjemu njegovo, pa bodi kakoršnokoli vrednost in vrlino ter mu ne odreka absolutno vsako sposobnost in vsak »raison d'être«. Ta občutek mere in objektivnosti je pozitiven faktor pri izgrajevanju družbe in kulture, a ravno ta občutek nam manjka ter nas dela socialno in kulturno negotove. Mi smo poedini in skupno obteženi s tako megalomanijo, da živimo povsem v sebi, v ekscentričnem obožavanju svoje lastne osebe in nam ne spor,

Telefonske zveze z Zagrebom so preko Čakovca in Zidnega mosta prekinjene, vsled česar so izostale najnovejše vesti.

preostaje možnost videti tudi tuje vrednote.

Pripoveduje se, da je črnogorski kralj Nikita, ko je hotel svojo vojsko modernizirati, naletel na velike težave ne radi pomanjkanja tehničnih sredstev, nego radi tega, ker svojih vojakov ni nikakor mogel naučiti na formiranje dvostopov in četverostopov. — Za formacijo dvostopov in četverostopov potrebno je namreč, da se četa razporedi v dve vrsti: prednjo in zadnjo; toda glej nevolje, nihče hrabrih črnogorcev ni hotel stati v drugi, zadnji vrsti! Od ta izvira tudi ono uradno štetje v dvostopu: »prvi — jaz prvi«. Toda to ni karakteristično le za Črnogorce, nego za vse nas, a osobito za plebanski odnos med Hrvati in Srbi.

Vzrokov srbsko-hrvatskega spora je več, a glaven je pač ta, da eni in drugi smatrajo same sebe za boljše, odnosno druge za slabše. Hrvat smatra Srba za »nekulturnega, perfidnega balkanca in Bizantinca«, a Srb Hrvata za »neznajčajnega intriganta, neiskrenega Latina in Avstrijca, sužnjca« itd. Toda ne mislite, da je to sporadična in poedinska pojava! To leži v masah in in v intenciji obeh strani, seveda v onih, ki niso — z dušo in s srcem — osvojili jugoslovenske ideologije.

Evo vam primere! Prav te dni je eden naših najodličnejših historičarjev, univerzitetni profesor Stanoje Stanojevič, opisujoč v beograjski »Politiki« svoje vtise zagrebškega kongresa — v prvi vrsti omenil, kako so govorili Srbi, vose po vrsti, odkrili svojo dušo in srce, dočim so istodobno vsi govorniki Hrvati neiskreno območevali in zatajevali nekaj, česar sam g. profesor Stanojevič ne bi mogel definirati. Torej na eni strani iskreni in naivni Otele, a na drugi neodkritosrečni in hipokritski Jago!

Politika g. Radića in njegovih blokaških prozelitov se kakor politika nekaterih srbskih separatistov in njihovih privržencev osniva na ponajveč na tej megalomanski podlagi precejevanja in sumničenja. Ti Srbi pravijo: »Ne sme se dati Hrvatom enakih pravic in enake soudeležbe na vladi, ker oni tega niso vredni in bi kot kompanjoni v vladi bili samo v oviro.« A Radić odgovarja: »Kako morejo Srbi kot slabši vladati nad nami, boljšimi; ako se mi ne moremo vladati nad njimi, naj se ne vtikajo v naše posle, ker mi hočemo biti gospodarji vsaj v svoji lastni hiši!«

Za opravičenje te megalomanije se citirajo kultura, historija, psihologija in mentalitet. Prepirajo se, kdo je kulturnejši, a treba bi bilo razpravljati kdo je nekulturnejši; ponajveč se z iskrenostjo, a ne ve se, kdo je neiskrennejši; monopolizira se hrabrost, a ne vidi se, kako je malo hrabrosti, poštenosti in močnatosti v naši politiki.

Kako izlečiti to megalomanijo? Treba jo je lečiti naglo, ker je postala že kronična, a najboljši lek za njo je kultura in jugoslovenstvo. Kultura, ki nam bo dala občutje časti, uvaževanja sebe, ali tudi drugih, jugoslovenstvo, ki bo besedno ekskluzivistične megalomane naučilo, da obstoja v nacionalnem pogledu nekaj, kar stoji nad srbstvom in hrvatstvom, nekaj, kar je obenem skupno in sveto.

In komaj tedaj, ko bosta kultura in jugoslovenstvo temperirala vroče megalomanske glave, bo likvidiran nekulturni in brezmišeln srbsko-hrvatski

Politične vesti.

* Češki listi o fašistovskem režimu v Italiji. O političnem preobratu v Italiji so prinesli češki listi obširne komentarje. »N. Listy« pišejo, da je premoč fašizma znamenje krize, v kateri se nahaja demokracija. Fašistovska načela se ne razlikujejo mnogo od liberalnih. Nov režim bo skušal državi odvzeti razne gospodarske naloge, ki pravzaprav ne spadajo k njenim dolžnostim. Fašisti bodo posvečali posebno pozornost zunanji politiki. V njihovem zunanje-političnem programu so zahtove, ki se tičejo neposredno Jugoslavije. Niso nič novega, ker jih je že davno poprej proglasil nacionalist Federzoni, vendar pa se ne bodo dale tako lahko izvesti, ker bi vlada morala razveljaviti pogodbe, ki so bile v parlamentu ratificirane. Upajmo, da bo s fašistovskim vstopom na državno krmilo ta program spremenjen in da se bo g. Mussolini pokazal tako velikega državnika kakor je strasten govornik in izborni časnikar ter da ne bo pozabil, da so bili tudi Jugoslovani italijanski zavezniki v svetovni vojni. — »Narodni Politika« pravi, da je preobrat od socializma k nacionalizmu karakterističen ne le za Italijo, marveč tudi za vso ostalo Evropo. Mussolini je fanatik, ki bo skušal svoj program udeležiti z vsemi sredstvi, ne bo pa se ustrašil tudi diktature. Mussolini sam na sebi ni nevaren, nevarno pa je fašistovsko gibanje s svojim ekstremizmom, in sicer ne le za Italijo, marveč za evropski mir sploh. Fašistovska zunanja politika ogroža sedanje stanje v Evropi. Pričakovati pa je, da bodo fašisti sedaj, ko so prevzeli odgovornost, omilili pod vplivom realnega življenja svoje stališče. — »Lidove Listy«, centralno glasilo češke klerikalne stranke, ne dvomi, da bo zvezda fašistov zatonila, kakor hitro bodo začeli izvajati praktično politiko. Fašizem izvira iz ravno iste vojne psihoze kakor boljševizem. — Socialno demokratsko »Pravo Lidu« opozarja na absolutistične namele Mussolinijeve in pravi, da fašistovski režim pomeni likvidacijo meščanskega liberalizma in meščanske demokracije. — Komunistično »Rude Pravo« vidi v fašizmu boj proti socializmu in kliče proletarijat vsega sveta v enotno fronto. — »Prager Presse« opozarja na Mussolinijevo taktiko, zaradi katere je prvotno igral vlogo republikanca, na to pa je postal monarhist. Na ta način je kralja razorožil in kralj je odklonil predlog odstopenje vlade, da bi se proti fašistom ustopilo z vojaško alkeijo. Dalje pravi, da je fašizem močan le v zgornjem delu Italije, v srednji in južni Italiji pa ima istotaka veliki, ako ne večji vpliv cerkev. Značilno je, da je Vatikan odklonil pokret dona Starza, ki je bil naperjen proti fašizmu in da je zavzel napram fašistom zelo pomirljivo stališče. To je znatno ojačilo fašistovsko gibanje. Mnogo pa je pripomoglo tudi razcepjenost delavskih vrst.

* Volilni program angleških strank. V ilustracijo volilnega boja na Angliškem, čigar izid je pomemben za vso Evropo, prinašamo v glavnih potezih volilni program štirih angleških strank, ki predstavljajo ogromno večino volilcev. Konzervativci zahtevajo politiko miru in stabilizacije, poenostavljenje vladnega organizma, lojalno izpolnitev inozemskih obvezno-

sti. Odkritosrčno in tesno sodelovanje s Francijo in z ostalimi zavezniki, podpiranje Zveze narodov, prijateljsko razmerje z Zedinjenimi državami, tesno sodelovanje z vladami dominijev in Indije, odredbe proti brezposelnosti, podpiranje trgovine v inozemstvu. Narodni liberalci (Lloyd Georgijevci) zahtevajo mirovno politiko, sodelovanje z zavezniki, kolikor je mogoče, aspiracije v onih mejah, ki jih Nemčija lahko vzdrži, obnovitev odnosajev z Rusijo, zvezo vseh narodov, odpravo carinskih tarifov, sodelovanje z Zedinjenimi državami. Narodni liberalci (Asquit) obljublajo mir in razorožitev s posredovanjem Zveze narodov, revizijo in ureditev reparacij ter vojnih dolgov, ogibanje morebitnih vojaških konfliktov, državno zavarovanje proti brezposelnosti, sodelovanje med kapitalom in delom. Pravična pogajanja z delavskimi organizacijami, svobodno trgovino, politično enakopravnost obeh spolov in proporcionalna volilna pravica. Labour Party (Delavska stranka) zahteva: revizijo mirovnih pogodb, reparacij v mejah plačilne zmožnosti Nemčije, zvezo vseh narodov, neodvisnost Egipta in Indije, proporcionalno oddajo premoženja čez 5000 funtov, da se osnuje sklad za plačevanje vojnih dolgov, povišanje davka od dedščin, znižanje dohodninskega davka, nacionalizacijo železnice in rudokopov, večjo kontrolo nad prodajo opojnih pijač.

Dnevna kronika.

— Na občni zbor kmetijske družbe za Slovenijo, ki se vrši v sredo 8. t. m. ob 10. uri dopoldne v Ljubljani, ponovno opozarjamo vse napredne delegate v mariborski pokrajini.

— Razporeke v Vojvodini. V zadnjem času je v Vojvodini silno naraslo število tožb za ločitev zakona; to pa vsled tega, ker se razprave zaključujejo primeroma jako hitro — tekom 5 do 8 tednov. Ta brzina je tako dvignila razporečno iranijo, da tekajo zakonci že za vsako malenkost na sodišče vlagat tožbo za razporeko. Zato je naše izreka novotadsko sodišče po 40 do 50 pr. sodb o ločitvi zakona. Tekom letošnjega leta se je v Vojvodini razporečilo že preko 1000 parov.

— Prometna kriza v Nemčiji. Vsled stalnega padanja nemške marke grozi Nemčiji gospodarski poim, čegar predznaki se kažejo tudi že v prometu. Med drugimi je te dni ustavila obrat najstarejša železniška proga v Nemčiji, lokalna železnica med Nürnbergom in Fürthom. To je bila prva železniška proga v Nemčiji, otvorena leta 1835.

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

Rudyard Kipling:

Zdravnik hiše.

(The House Surgeon.)

Iz angleščine prevedel K. P.

(Dalej).

»Človek mora oprostiti in pazibiti,« je modroval nekoč med dvema igrama. Posebno v takih stvareh, kjer za pravilnost svojih zaključkov ne more jamčiti. Ali ne mislite tudi Vi tako?

»Vse je odvisno od razsodnosti po kateri sodimo,« sem odgovoril.

»Nezmisl!« je zakričal. »Pravnik sem in prav dobro vem, da je ni na svetu stvari ki bi človeka tako zmotila in varala kakor dokaz z ovdanimi znaki. Nikoli je ni bilo.«

»Zakaj? Ali ste kdaj videli, da so radi takega dokaza koga obesili?«

»Obesili? Radi takega dokaza so sumili o ljudeh, da so za vse večne čase pogubljeni,« in spet je bil ves siv v obraz. »Ne vem, kako Vi sodite o stvari, a moja uteha je, da Bog mora vedeti istino. Mora! Stvari, ki jih ljudje imajo za umor ali recimo za samomor, se kažejo lahko Bogu v povsem drugem videzu. Kaj se Vam zdi?«

»Tega se lahko morilec in samomortec vedno nadejata — bi rekel.«

»Izrazil sem se nerodno, kakor je moja navada. Dejstva, kakor jih pozna Bog — so lahko drugačna — tudi če

Mariborske vesti.

Maribor, 6. novembra 1922.

m Smrtna kosa. V nedeljo, dne 5. t. m. ob 10. uri dopoldne je umrl g. Herman Wögerer, znani tovarnar in izdelovatelj mesnih izdelkov v 49. letu. — Pogreb umrle Terezije Sonne, vdove po žel. nadrevizorju se vrši v torek ob 14. uri na pobrežkem pokopališču. — V ponedeljek dne 6. t. m., ob 1. uri zjutraj je umrla gospa Marija Maček, roj. Grahar, žena poduradnika.

m Srebrno poroko. Praznujeta dne 6. t. m. v Mariboru v domačem krogu zavedna primorska rojaka, poštni poduradnik g. Josip Paulin in soproga Julijana. Čilima slavljencema kličemo: Še na mnoga leta!

m Glasbena Matica Maribor. Pevska vaja ženskega zbora se vrši v sredo, dne 8. t. m. točno ob 1/3 uri zvečer, moškega pa v torek in petek ob 8. uri. Udeležite se vsi. Odbor.

m Težka nezgoda. 56letni delavec Franc Wutolen, ki stanuje na Koroški cesti št. 20, je včeraj opoldne izkladal pri Rotovski kleti sod vina. Pri izkladanju pa se mu je spodrsnilo in so mu noge obtičale pod sodom. Wutolenu je zlomilo obe nogi; zlasti nevarno je stanje desne noge. Rešilni oddelek ga je takoj odpeljal v bolnico.

m Kaj se vse najde. V ponedeljek, krog 1. ure zjutraj je našel nek stražnik v neki ulici približno leto staro kozo, ki se je sprehajala v mesečini po ulici. Stražnik je rogato »gospodično« povabil v stražnico, kjer še vedno čaka, da se zgosti lastnik in prevzame tegunko.

m Stekel pes se je pojavil v soboto med potniki na glavnem kolodvoru. Ker je imel vse znake stekline, ga je policijski stražnik s sabljo pobil, nakar ga je prevzel konjederec. V zadnjem času so se v več krajih v mariborski okolici pojavili sumljivi psi. Zato opozarjamo lastnike psov, naj vsak sumljiv slučaj nemudoma prijavijo oblasti, da se pravočasno prepreči razširjanje te nevarne bolezni.

m Našla se je mlada koza; nahaja se na policijskem komisariatu. Lastnik naj se zgosti ob uradnih urah v sobi št. 15, kjer jo dobi nazaj.

m Brez vizuma jo je primahala v Maribor neka brhka Madžarka, ki je hotela tukaj po raznih gostilnah in kavarnah ponuditi svoje vroče madžarske srece. Račun ji je prekrizala policija, ki jo bo po prestani kazni poslala nazaj čez mejo.

m Nepoboljšljiv uzmovč je nek Jaka Škof. Šele pred par dnevi je zapustil kaznilnico, kjer je odsedel večinesno kazen, pa je zopet odromal v sodniške prostore, ker je nekemu Leskovarju izmaknil v prijateljskem razgovoru njegovo listnico s 400 kronami.

se nam zdijo še tako očitna. To sem vedno trdil — kot pravnik in človek obenem, a nekateri ljudje nečijo — ne, ne bi jih rad obsojal — zato bova dejala, da ne morejo — tega verjeti; ja z pa pravim, da nam preostaja še vedno možnost, nekaka gotovost, ki za to govori, da se najhujše ni zgodilo.« Obmolnil je in se odkašljaj. »No, na delo! Danes teden bom na dopustu.«

»Kje boste igrali?« sem vprašal, kakor bi me prav nič ne zanimalo.

»Malenkostna stvar devetih jamic — v nekem zdravilišču Srednje Angleske. Moji sestrami sta tam in vselej tudi bodeta. — Le četrta in sedma jamica še zadajata posla. Sicer pa boste premogli tudi to težavo,« je dejal bodrilno. »Močno ste napredovali. Le bližati se ne znate.«

»Prav ste dejali. Ne znam bližati in ko bi mi dali ne vem kaj. Ko odidete, bom zopet vse pozabil; nikogar ne bom imel, ki bi mi kaj pokazal,« sem tožil z žalostnim glasom.

»Jaz Vas nisem ničesar naučil,« je dejal ves vzneta radi pohvale.

»In vendar je Vam dolgujem, kar znam. Kdaj se vrnete?«

»Lejte,« je začel, »ne poznam Vaših obveznosti, ali nikogar nimam v Burry Millsih, ki bi z mano igral. Nikoli nimam nikogar. Ali bi ne mogli žrtvovati nekoliko dni in me tamkaj posetiti? Opozarjam Vas, da bo stvar precej dol-

m Viharno vreme minulo soboto zvečer je policiji precej olajšalo posel in napolnilo zapore. Razine temne elemente, ki se sicer skrivajo po raznih kotih in zatišjih, je pregnal dež, in jih prisilil, da so prišli na svetlo. Tudi ponočni »metuljčki« so iskali zavetja po raznih lokalih, kjer jih je pozdravila policija in jim preskrbela brezplačno prenočišče in prosto vožnjo v ožjo domovino.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Ponedeljek, 6. novembra: Zaprto.
Torek, 7. novembra: Hoffmannove pripovedke. Izv. Premijera.
Sreda, 9. novembra: Hoffmannove pripovedke. Izv.
Petek, 10. novembra: Zaprto.
Sobota, 11. novembra: Dnevi naše življenja. Izv. Premijera.
Nedelja, 12. novembra: Namišljeni bolnik. Izv.

»Hoffmannove pripovedke«. Jutri v torek dne 7. novembra vprizori tuk. gledališče znamenito Offenbachovo opero »Hoffmannove pripovedke«. V vlogi Hoffmanna nastopi eden prvih tenorjev zagrebške opere g. Knittl.

Gledališka uprava se je preselila iz prejšnjih prostorov v kazini v sobo poleg gledališke blagajne.

Kultura in umetnost

Anton Gvajc.

Zumaj je slota. Dež, sneg, vihar... Mi pa sedimo v topli sobici in se pomenujemo. Nikoli nisi tako sladek, pomek, kakor v družbi dveh treh starih prijateljev, ki so se uklonili mrazu, besnemu neurju mrke noči v gorko tiho, svetlo zavetje!

O umetnosti smo se menili. Nismo se prerekali, nismo kljubovalno iskali razlik in različic v sodbi o tem, kar se je še včeraj odevalo v svilo in kadivo in se danes že zavija v obledele krpe.

»Kaj bi tajili?« je malone otoplo umoval Drejce. »Nam starcem mlada umetnost neče ne v glavo ne v srce. V glavo ne, ker smo videli dokaj lepega po širnem svetu in ne morem pojmiti, da bi se bila tista prelest po raznih galerijah in pinakotekah čez noč prelevila v pomazano platno, da bi bili vsi tisti, ki so jih občudovali krasote pijana stotletja, nenadoma razkrinkani kot prevežani kontrabantarji, ki so nam prodajali barvano steklo za bisere in sludo za zlato, da bi bili vsi tisti, ki so še včeraj pasli svoje oko na nebeski lepoti, čez noč oslepel; v srce ne, ker ni prišlo iz srca, ker je izvito iz suhega le-

gočasnja. Radi grla in putike zahajajo tja — kopeli, gnetenje, elektrika in tako dalje. — Res, četrta in sedma jamica še nadajata posla.

»Meni je le radi igre,« sem se odrežal; a Bog je vedel, kako sem črtel vsak udarec in vsako besedo odurnega početja.

»Vaša navdušenost za stvar mi ugaja,« me je pohvalil. »Kot odvetnik svojih sestrar Vas prosim, da jima o Holmescroftu ne črhnete besede. Preveč se razburita. Vselej je bilo tako. No, povem Vam kot pošteni in pošteni, da bi mi zelo ugodili, ko bi prišli — — —«

Sklenil sem, da se odzovem pozivu takoj, ko se bo spodobilo; bil sem mu odkritosrčno hvaležen. Po svoji sedaj že precej razviti teoriji sem bil prepričan, da je kot pooblaščenec svojih starih sestrar poneveril njih dediščino in bržkone zakrivil, da je uboga Neža Moultrie zblaznela. Ali želel sem si, da bi ne bil tako vjuden, tako dobrosrčen in tako nedolžnih oči.

Preden sem ga posetil v zdravilišču, sem prebil noč v Holmescroftu. Gospodična M'Leod se je bila že vrnila iz svojega kopaljšča in hudo sva se smejala na solnčnem igrališču šegam in navadam Angležev, ki zahajajo v takšne kraje. Poznala je nešteto zdravilišč in me je opozarjala, kako naj se tam vedem. Gospod in gospa M'Leod

sa, iztisnjeno iz nezrelih jagod. — Kdo bi bežal, kdo bi vzljubil dete, ki mu iz rumenega, koščene obraza, izpod narančnega čela zre v beli svet dvoje motnih, vdratih oči s pogledom prenaslednega trudnega starca? Kdo bo poldnevni starič gonje za učinkom, za vtiskom, na senzacijo zamenjal z ljubkim, zdravilnim prekipenjem otrokom nebeskega genija?

In namislili smo se in utihnili. Meni pa je bilo srce polno sreče. Tih tiho je lušknil moj duh skozi noč in dež in vihar v tisti kotiček, kjer se je nedavno zamikal v tisto umetnost, ki jo mi starejši možje, otroci minulega stoletja razumemo in ljubimo... Bil sem popoldne — malone vse popoldne — v Gvajčevi razstavi, kjer sem pil z žejnimi požirki epoto. In vrstila so se mi še enkrat pred duševnimi očesi vse tiste slike, tiste trate in šumice, logi in gaji, lazi in jase, ki jih prepredajo jutranje megle, ki jih zlati popoldnevo solnce, ki tonejo v tihi mrak.

Bilo je menda pred dvajsetimi leti, ko sem ga prvič srečal. Na Krku je bilo — v solncu. Tadi v solncu mladosti. Stal je ob ogorčju in slikal. Ves dan na julijskem solncu! In začela sva se pomenkovati. Ne vem več, o čem sva govorila; menda o umetnosti in o domovini. Potem sva se še enkrat vozila okupe na božjo pot — šla sva gledat divno Marijo Magdaleno nebesko sliko neznane slikarja v samostanu črnih franjevcov blizu Dubašnice na Krku. Kako se je zamaknil v tisti obraz spokorne grešnice! Saj bi se je človek ne nagledal, ko bi jo gledal tri dni in tri noči...

(Dalej prihodnjič.)

»Otvoritev Gvajcove kolektivne razstave slik. Včeraj ob 10. uri dopoldne se je vršila v slavnostni dvorani moškega učiteljskega slovesna otvoritev IV. razstave umetniškega kluba »Grohar«, kolektivne razstave slik prof. Ant. Gvajca. Razstavo je ob navzočnosti g. okrajnega glavarja dr. Lajnšiča, g. župana Grčarja, komandanta mesta g. Miladinoviča in številnega občinstva otvoril »Groharjev« predsednik gosp. prof. Viktor Cotič. G. prof. Gvajc sam je na to navzočim podal par pojasnil in razlag o svojih slikah. Obisk prvega dne je bil dokaj zadovoljiv, prodanih je bilo tudi že četvero slik. Skupno število razstavljenih slik znaša 62. Razstava je otvorena do 16. t. m. in sicer dnevno od 8. do 12. ter od 14. do 16. ure. Ocenio razstavljenih slik bomo še prinesli.

»Kateder za brodarstvo na višjem špediterskem tečaju v Zagrebu. Kakor smo že poročali, se je otvoril v Zagrebu višji špediterski tečaj, določen za maturante srednjih šol, ki se nameravajo posvetiti spedijski stroki. Naša trgovina se bo vedno bolj razvijala in

sta medtem stala poleg naju in jo obseževala.

»Oh! Taka je vedno, ko se vrne k nama,« je dejal oče. »Škoda, da jo razposajenost tako hitro mine. Da jo čujete, kako poje. Zapoje vesele, pičke moj.«

Ves večer smo morali prebiti v hiši in tam ni bilo ne petja ne smeja. — Otožnost se nas je lotila, jedva smo stopili v dvorano, in nas ni ostavila do deseti. Šele tedaj smo se je iznebili.

»Poleti je bilo skrajnje hudo,« je šepetaje tožila gospa M'Leod, ko smo ugotovili, da je Senca izginila. »Včasih se mu zdi, da bo hiša vstala in zakričala — tako neznosno hudo je.«

»Zakaj?«

»Ali ste pozabili, kaj sledi potro-

sti?« Tako smo torej ždeli okoli pojema jočega ognja; mrtvi zrak je bil poln nečesa, kar nam je neizrečno težilo srce. Zdelo se mi je (a besede tu nič ne koristijo), kakor bi se nena uklanjala sila trudila raztrgati svoje vezi in spone, kakor bi hotela njena usnjenjena duša zakričati le eno samo razločno besedo. Po nekoliko minutah je tudi to minilo in začel sem ugibati o Baxterjevi vesti in o Neži Moultrie, ki je zblaznela v tisti lepo razsvetljeni dvorani, kjer bom moral nocoj spati.

(Dalej prihodnjič.)

njo bo naraščal tudi promet, katerega pa bodo zmogli le strokovno naboženi uradniki. Sem pa nedvomno spada tudi spedičija. Zato bo ta tečaj nudil frekventantom popolnejšo nabožbo, kakor si jo morejo pridobiti v praksi. Tečaj je osnovan na inicijativno »Saveza spedičijev« v Zagrebu. Uplevajoč velikansko važnost brodarstva za razvoj trgovine in prometa je osnovan tudi poseben kateder za brodarstvo. Pri izbiri predavatelja so imeli srečno roko. Poverili so to važno mesto tudi Mariborčanom znanemu propagatorju našega pomorstva, uredniku »Jugoslavenskega Pomoraca«, g. Rudolfu Črničju, poručniku trgovske mornarice. Pripomniti je treba, da je to prva šola v naši državi, na kateri se predava tudi o brodarstvu. Tečaj obiskuje nad 60 slušateljev, kar je najljepši dokaz, da vlada pri nas za to stroko veliko zanimanje.

Džepni koledar Jadranske Straže. Početkom novembra iziđi će iz štampe mali džepni koledar, što ga izdaje »Jadranska Straža«. Koledar je štatapan latinicom i cirilicom, a sadržaj je interesanten i raznolik. Zanimljiv je koledar osobito zbog tega, što su u njemu iznečeni statistički podaci o našoj ratnoj mornarici i o onim našim parobrodarskim društvima, koja su poslala podatke Jadranskoj Straži. Na prvotranici je slika Nj. Vel. kralja. U koledaru je među ostalim izvešek govora g. J. Biankinija, predsednika »Jadranske Straže«, prigodom konstitucione skupštine društva, pravilnik i izvešek iz poslovnika, zatim opis državnog grba i zastava naše ratne mornarice.

»Mužička akademija« v Zagrebu. Godbena visoka škola, je izvolila za prvega rektorja znanega kompozista J. Tkalčiča. V senatu je tudi Slovenec, znani klavirski virtuozi Čiril Ličar.

»Nova Evropa.« Izšel je 7. zvezek VI. knjige s sledečo vsebino: E. Katič: Mestrovitve mauzoleja u Cavtatu. — M. Rešetar: Koliko naroda živi u Jugoslaviji. — J. Cvijić: osnovi jugoslavenske civilizacije. — Mesto političkog pregleda: Pismo »Novoj Evropi« (P. O.). — Ekonomski pregled: Novčana kriza (I. Belin). — Knjige i listovi.

Geza Gardonyi umrl. Pred par dnevi je umrl v Budimpešti eden najznamenitijih in najbolj cenjenih mađarskih pisateljev Geza Gardonyi. Gardonyi je bil star 59 let. Svojo karijeru je začel pred leti kot ljudskoškolski učitelj, pozneje pa se je posvetil književnosti in novinarstvu. Tik pred svojo smrtjo je bil izbran za častnega člana akademije znanosti. Več Gardonyijevih del je prevedenih tudi na nemščino in naše nekatere druge jezike.

Stanje varšavske žurnalistike. Glasov statistike z dne 15. oktobra izhajajo v Varšavi 22 dnevnika in sicer 16 poljskih, 2 ruska, 1 francoski ter 3 v žargonu.

Nove poljske komedije. Na repertoar varšavskih gledališč pride letos ves niz novih komadov poljskih autorjev. Gledališče »Rozmaitosci« bo podalo dela sledečih komediografov: Wroczynskega, Winawerja, Grczynskega, Koczynskega, Siedeckega ter politično komedijo Sieroszewskega »Zamach na komedijo Teater Boguslaskę bo igral nove komedije Hertza in Frenka. Iwackiewicz dovršava komedijo »Idealna vojna«, a Grubinski komedijo v treh dejanjih »Lenka in gospa«.

Sokolstvo.

Zahvala. Ob priliki predavanja br. majorja Dušana Petkovića se je nabožalo na prostovoljni vstopnici 345 D, katerega je imenovani razdelil do polovice za društvo invalidov in kot pripevek za kumanovski spomenik.

Naeelstvo Kola Jahačev sokolskega društva v Mariboru priredi v četrtku, dne 9. t. m. v restavraciji v Narodnem domu predavanje s pričetkom ob 20. uri, na katero se vsi člani vabijo. Predavata brata Novak in Kumar. Zahvali Naeelstvo.

Plesne vaje II. tečaj za moderne plesne in izpopolnitev drugih plesov prične v četrtku dne 9. t. m. ob 20. uri v mali dvorani narodnega doma II. nadstropje. Člani in članice, ki želijo poseetati tečaj, naj se sigurno udeležijo prve vaje.

Pomorstvo.

Talijani zastavljaju naše parobrode kod Zadra.

Splitski »Život« javlja, da je noću između ntorka i srede (od 17. na 18. p. m.) oko 2 i pol sata zaustavljen naš parobrod »Vardar« (vlastništvo Jadranske plovidbe) na putu iz Bakra u Dubrovnik od jednog manjeg brodića talijanske ratne mornarice megafonom i pozvan da objasni kakov je to brod, koga ima na sebi i kamo ploi. — Sa broda odgovoreno je, da je brod jugoslavenski, te da ploi do Dubrovnika. Na to propustiše Talijani parobrod i udaljiše se.

Prvi naš plivajući dock.

Petak 20. 10. je dock tvrtke Matijević, koji je usidren na gatu sv. Duje u Splitu, počeo da radi. Napunio je reservoir, spustio se pod vodu i primio na sebe parobrod »Dubrovnik« na popravak. Kroz nekoliko će dana dock primiti još tri parobroda na popravak. Sam rad oko primanja parobroda teče vrlo brzo. Za četvrt sata dock utone i primi parobrod, a za tričvrt sata dock se opet dignu sa parobrodom na sebi.

Gospodarstvo.

g Produktna borza v Novem Sadu. 4. novembra. Pšenica bačka 237.50, sremska 240.—, ječmen bački 240, sremski 245, oves bački 237.50, sremski 240, kuruza bačka 270, fižol (novi) beli 300, pisani 290, moka št. 0 bačka 492.50, za kruho 467.50, krušna št. 6 417.50, otrobi pšenični 137.50, mast svinjska al. Bačka 26, zelje bačko v glavah 90, orehi bosanski 450, čebula 320, tendence neizpremenjena.

g Izjava finančnega ministra dr. Kumanudi. V razgovoru z zastopnikom »Prager Tagblatt« je finančni minister Kumanudi izjavil na tozadevno vprašanje, da naša država ne išče posojila na Češkoslovaškem. Pač pa se pogajajo zastopniki češkoslovaških bank z jugoslovenskim bančnim konzorcijem v Beogradu glede bančnih kreditov pod garancijo obeh držav. Ti krediti se bodo porabili samo za investicije. Kar se tiče Avstrije, je dr. Kumanudi izjavil, da je v interesu naše države, če imamo ob strani močnega soseda, s katerim hočemo živeti v dobrih trgovskih in prijateljskih odnosih. To pa ne le kot dobrega konsumenta, marveč tudi za to, ker nas veže Avstrija s Češkoslovaško.

g Ukinitje odborov za devize in valute. Odbor za devize in valute pri podružnici Narodne banke v Ljubljani je prejel na predstavko objavljeno v našem časopisu glede ukinitve odborov radi zlorab, od pomočnika finančnega ministra g. Dušana Plavšiča tole brzojavno obvestilo: »To ministvo ni dobilo nobenih konkretnih pritožb zoper poslovanje poedinih odborov in tudi ni sklenjen zakon o razpustu teh odborov. Vprašanje bodoče ureditve odborov se bo rešilo z novim pravilnikom, o katerem se bo pred izdajo razpravljalo z pridobitvenimi krogi.«

g Izvoz efektivnih francoskih frankov ne bo več dovoljen, dokler ne bodo krite domače zahteve po frankih.

g Uvoz ladijskih potrebščin, kakor razen eksotičnih les, počevine, specialne kovine, stroji, krmila, orodje in oprema ladjedelnic itd. je glasom odredbe finančnega ministva carine prost, ako jih uvozijo lastniki ladij, ladjedelnic in v poštev prihajajoča podjetja za uporabo v naši državi.

g Dobava moke. Dne 13. novembra t. l. se vrši pri komandi dravske divizije v Ljubljani ofertalna licitacija za dobavo 120.00 kg krušne moke. Pogoj so razvidni v pisarni intendature Dravske divizije v Ljubljani.

g Dobava ovs. Dne 11. nov. t. l. ob 10. uri dopoldne se bodo sklenile v Intendanturi komande Savske Divizijske oblasti v Zagrebu pismene neposredne pogodbe za dobavo 650.000 kg ovs. — Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava vodovodnih cevi. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici razpisuje na dan 10. nov., ob 11. uri dop. pismeno ofertalno licitacijo za dobavo

bave 4.000 metrov železnih cevi. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava železnih pragov in gradbenega hrastovega lesa. Ministerstvo saobračaja v Beogradu razpisuje na dan 10. novembra t. l. ofertalno licitacijo glede dobave 1.293.503 komadov hrastovih pragov (od teh 1/2 bukovih) in na dan 11. novembra t. l. ofertalno licitacijo glede dobave 8.747.000 m³ hrastovega specialnega stavbnega lesa za skretnice in mostove. Pogoje in specifikacije vseh dimenzij dobe interesenti pri ministerstvu saobračaja (ekonomsko odelenje) v Beogradu.

Objave.

§ I. Mariborski Bioskop. Ponedeljek, torek in sredo se bodo predvajali drugi in zadnji del filma Cabiria. V četrtak pa pride velkanski pustolovski »Macistefilm, Maciste in hči kralja srebra« do predvajanja. Ta film presega vse dosedanje Macistefilme in je zelo zanimive in napete vsebine.

Nemo: Tragedija ruske carske obitelji.

(Prevod iz ruskega rokopisa.)

(Dalje.)

Naravno je, da so se otroci zelo žalostili, vendar pa niso niti z besedico pokazali svojega ogorčenja, kakor je sploh cela obitelj kazala popolno udanost v usodo in trdno prepričanje, da se bo kmalu vse obrnilo na bolje. Zdelo se ji je, da je to, kar je doživljala, zgolj strašna sanja ali zlobna šala — ki mora tako naglo preiti kot je prišla.

Carica se je ves čas vedla zelo dostojanstveno; car pa je — kot je pripovedoval nek avstrijski ujetnik, ki ga je videl z okna — kazal podobo bolnega človeka. Džina tolažba jim je bila, da so bili vsi skupaj. Teško si je predstaviti družino, ki bi bila bolj edina med seboj. Prestolonaslednik je bil skoraj ves čas bolan in to jih je le še bolj zbližalo.

V marcu l. 1918. jasklenil Svet ljudskih komisarjev, da bo sodil carja in njegovo obitelj, zato pa je bila izdana odredba, da se jih prepelje v Moskvo. Carja in carico so odpeljali prva; ker je bil prestolonaslednik bolan, so dovolili, da se otroke prepelje v poznejšem času. Ker pa so tik pred carjevim odhodom iz Tobolska nastopile povodnji in je bil železniški promet prekinjen, so naložili carjevo dvojico na navaden voz, ki je bil celo brez krova; čisto je car hodil pešice po kamenju in blatu. S seboj sta smela vzeti le en par perila in ničesar drugega. Na nekem mestu je bilo treba preiti široko reko, ki je bila bolj na rahlo zamrznjena; da bi bil voz lažji, sta morala jetnika izstopiti; car je šel več kilometrov pešice po snegu in vodi, a carico, ki vsled svoje stare bolezni na nogah ni mogla iti, so nesli na rokah.

Končno sta prispela na postajo Tjumen. Prvotno so imeli v načrtu spraviti carjevo dvojico z vlakom čez Omsk v Moskvo. Vlak, ki je bil namenjen za prevoz, je res že čakal na omskem kolodvoru. Ker pa se je nahajalo v bližini mnogi češki četi, so sklenili, da ju prepeljejo v drugi smeri in sicer čez Ekaterinburg v Moskvo. Angleški konzulat v Omsku je izvedel šele drugega dne, da je celo prejšnjo noč čakal na omskem kolodvoru carski vlak in da se je odpeljal v nasprotni smeri.

Ko so carja in carico pripeljali v Ekaterinburg, je tamošnji delavski in vojaški svet zabranil nadaljni prevoz, ker je hotel, da ostaneta v tem mestu. To se je zgodilo deloma zato, da bi ekaterinburški »sovjet« razjezil moskovskega, deloma pa računajoč na to, da mu bo mogoče izsiljevati od Moskve različnih ugodnosti, dokler bo carski par v Ekaterinburgu. Car in carica sta prispela v Ekaterinburg 30. aprila leta 1918. Takoj po prihodu so ju zaprli v dokaj čedno, zidano hišo v glavni mestni ulici. Okrog hiše so podobno kot v Tobolskem postavili visoko ograjo. Straža je stanovala v poslopju na drugi strani ulice; za hišo se je razprostiral nevelik vrt, v katerem se je car

vendar pa so mu kmalu prepovedali tudi to udobnost.

Kmalu so dospeli v Ekaterinburg tudi carjevi otroci, ki so jih spravili s parnikom do Tjumena. Spremljali so jih sami zagrizeni boljševiki, ki jih niso pustili niti za minuto same; postopali so z njimi z vso strogostjo in brezobzirnostjo. Teško je pač opisati veselje, ki je prevečalo vso obitelj ob prihodu otrok v Ekaterinburg. Toda medtem so boljševiki pričeli nova nasilja. S fotografije, posnete ob carjevem odhodu iz Tobolska, je bilo videti, da car še nosi oficirsko čepico in Georgijski križ. V Ekaterinburgu je bilo vsled neprestanih šikan stražnikov neprimerno težje nego prej v Tobolskem, zlasti še v moralnem oziru. Obitelj je imela na razpolago 3 sobe: 2 spalnici in jedilnico. Ker v spalnici ni bilo postelj, so nočevali na podu; nobena soba ni imela ključa, da so mogli stražniki vsako minuto nadzorovati, kaj delajo jetniki; čisto so se pijani boljševiki po noči pojavili v damski spalnici in zahtevali, da so morale deklace — v samih srajcah — stati pred njimi kot novinci na naboru.

Dalje je bilo zaukazano, da morajo obedovati skupno s služničadjo, dasi je bilo premalo jedilnega orodja, tako na pr. 5 vilic za 11 ljudi; torej so se morali menjavati med seboj, pri čemur se je dogajalo, da je ruska carica čakala na služkinjo, da ji odstopi — vilice. Jedil so najpreprostejše jedi. Med kosilom je večkrat stopil v jedilnico komisar straže žid Jurovskij (naposled eden izmed morilcev carja in njegove obitelji); odzvel je carju žemljo in jo nadrobil v krožnik z juho, si izbral najboljši kosček mesa in začel jesti nalašč prav počasi, pri čemur se je s peklensko zlobo smehljajal carjevi obitelji.

(Konec prih.)

Brzojavna poročila

Angorska vlada zahteva izpraznjenje Carigrada.

Pariz, 5. novembra. (Izvirno.) Angorska vlada je poslala zaveznikom noto, v kateri zahteva takojšnje ukinitje vojaške okupacije Carigrada s strani zaveznikov.

Carigrad, 5. novembra. (Izvirno.) Reuter: Vrhovni komisari zaveznikov so obvestili angorsko vlado, da odločno zavračajo zahtevo po ukinitju vojaške zasedbe Carigrada s strani zaveznikov.

Sultan se ne pokorava angorski vladi.

Pariz, 5. novembra. (Izvirno.) Listi poročajo iz Carigrada, da sultan noče priznati sklepa angorske narodne skupščine, s katerim se ga odstavljajo in razveljavljajo njegove naredbe in pogodbe.

Velikanska hotelska tatvina.

Rim, 5. novembra. (Izvirno.) Dvornici dami Florio je izginila v nekem hotelu v Viareggio, kjer je stanovala, kaseta z dragulji in raznim nakitom, vrednim 5 milijonov lir. Na sumu sta dva Švicarja, ki sta stanovala v istem hotelu, a sta brez sledu izginila.

Poštno poslopje v Dublinu v razvalinah.

Dublin, 6. novembra. (Izvirno.) Reuter: Krog 40 oboroženih ljudi je vdrl v tukajšnje poštno poslopje in ga zažgalo. Poslopje je popolnoma razrušeno.

Poroka cesarja Viljema.

Amsterdam, 5. novembra. (Izvirno.) Danes dopoldne se je izvršila v Doornu poroka bivšega nemškega cesarja s princezino Hermino Schön-aich-Carolath.

Nemški predlogi glede reparacij.

Berlin, 6. novembra. (Izvirno.) Kakor poročajo listi, je nemška vlada včeraj izročila reparacijski komisiji svo je predloge. »Montagspost« poroča, da bo vsebina predlogov istočasno objavljena v Parizu in Berlinu.

BORZA.

Curij, 6. novembra. (Izvirno.) Sklepi kurzi. Pariz 37.25, Zagreb 2.19, London 24.26, Berlin 0.08 pet osmink, Praga 17.25, Italija 22.80, Newyork 543.75, Dunaj 0.0072, žig. krone 0.0074, Budimpešta 0.22, Varšava 0.04, Sofija 3.75, Peking 2.40.

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.

(Dolje.)

(82)

V Budim-Pešti je sedel v pariški ekspres in šele z Dunaja liverpoolskemu opravniku naročil, naj prodaja. Izgubil je pri tem kolikor toliko krvi — razneslo mu je trdnjavo! — toda nenadno v njem ni bilo več toliko poguma, da bi riskiral vse.

Uro nato mu je že bilo žal, da je ukazal prodati, a se ni mogel odločiti, da bi ordro preklical. Prvič v svojem poslovanju ni veroval v svojo slutnost.

Cutil se medlega, oslabljenega kakor po orgiji, brez odločitosti, in je nekaj ućakoval. Zdelo se mu je, da mu je kri otrovana z oslabljajoćim strupom. Vztrepetaval je od zlih slutenj in kdaj pa kdaj ga je stresala lahna mrzlica. Zadremal je, a je bil kmalu predramljen. Sanjalo se mu je, da se po telefonu svoje office razgovarja s predstavnikmi velikih mest in mu vsi — drug za drugim — po telefonu klićejo, da je vse izgubljeno. Ko so se glasovi združili v tarnajoć zbor zlovestnikov, ga je predramilo. No, kar je v sanjah slišal, ni bilo nič drugega nego cviljavo škripanje koles, ki so bila zavrtja, ker je vlak brzel po krivulji. S. Woolf je sedeć srepeš v hladno svetiljko na kupćskem stropu. Potem je v roko vzel svojo belećnico in zaćel raćunati. Ko je raćunil, so mu noge in roke mrtvele in je mrtvoudnost polzela k srcu; ni se upal liverpoolskih izgub zapisati z golimi številkami.

»Ne smem prodati,« si je dejal. »Brzoićvini, brž ko se vlak ustavi. Zakaj nimajo nobenega telefona v vlaku, ti pragozdovci? Ako sedaj prodam, me vzame zlodej, če kositer ne vrže štirideset odstotkov, to pa je nemogoće! Moram riskirati vse; to je edino, kar se še da narediti!«

Govoril je po ogrsko! Tudi to je bilo ćudno, zakaj svoje kupćijske posle je navadno opravljjal po angleško, češ ker je angleščina edini jezik, v katerem se da o denarju govoriti pravilno.

Ko pa se je vlak nenadoma ustavil, ga je nekakšna mrtvoudnost pridržala na blazini. Pomišljjal je, da je sedaj v ognju vsa njegova vojska z vsemi rezervami. In v to bitvo ni veroval, ne! Glava mu je bila polna števil. Kamor je pogledal, so bile postavke, sedemosemestne. Številćni odredi, nedogledno dolge vsotne vrste. In vse te številke so bile natisnjene toćno, so bile hladne, iz železa rezane. Te številke so se prav same od sebe pojavljale, samovoljno premenjale, samozvanski pomikale z debetne strani na kreditno stran, ali pa so na naglem izginjale, kakor da pogasujejo. Zmedav kalejdoskop, v katerem škrobotljajo številke. Kakor luskinasti oklepi so zvenketale navdol, prav majcenem drobnem, ali so se žerjavile velikanske in samevajoće ter mrko grozeće v pušćobnem ćrnem prostranstvu. Mrazno so ga uznojevale in obhajale ga

je strah, da zblazni. Tolika in tako ljuta je bila njihlost ni prevarila.

V Pariz je dospel od številć upehan na smrt. Šele čez nekaj dni se je nekoliko umiril. Godilo se mu je kakor moću, ki se je iznenada na cesti zgrudil, ne da bi bil vidno bolan, in se tega simptoma onemoglosti spominja le strahoma, čeprav je bil že čez nekaj ur zopet ćvrst.

Čez teden dni se je pokazalo, da ga njegova slutnost ni prevarila.

Bombažni corner je prešel v druge roke, brž ko je bil na prodaj. Nekak konsorcij ga je kupil, eden dni držal, a ga prodal z milijonskim dobićkom.

S. Woolf se je od razjarenosti penil! Da je ravnal po svojem instinktu, bi bil sedaj na trdnem!

To je bil njegov prvi veliki pogrešćek. No, v naslednjih dneh je storil drugega. Kositer je zadržal predolgo. Tri dni predolgo in nato prodal. Sicer ne brez dobićka, ampak pred tremi dnevi bi bil dobiććek dvakrat tolik. Prikurćeval je dvanaest odstotkov, pred tremi dnevi bi jih prislужil dvajset in pet! Dvajset in pet! in bi se pomaknil bliže kopnega! S. Woolf je postajal v obraz ves sív.

Kaj mu je bilo, da je zdaj delal pogrešćek za pogrešćkom? Bombaž je prodal za teden dni prezgodaj, kositer za tri dni prepozno! — Ovladala ga je omahljivost, nič drugega. S. Woolf so se roke neorestano potile in tresle. Na cesti so ga kdaj pa kdaj iznenada obhajale slabosti, da se je opotekal, in ćestokrat mu je zmanjkalo poguma, da bi šel prek trga.

(Dalje prihodnjić.)

Glavni tiskar: Radićoj Rehan.

Odgovorni tiskar: Rudolf Otica.

Mala oznanila.

Išće se deklarant s dobrim spoznavanjem carinske tarife za ćakovec. Nastop takoj. Penudbe na upravo pod št. 1000%. 2185

Stroćajka z opoldanćko hrano se takoj sprejme. Vprašati: Magdalenska ulica št. 28, pritićje. 2187

Meblćvano stanovanje z elektrićno razsvetljavo, obstajajoć iz dveh sob in kuhinje v centru mesta Maribor, se odda radi izselitve po ceni. Vprašati v upravi. 2188 3—1

Išće se meblćrana soba s ali brez hrano v blićini glavnega kolodvora. Naslov je pustiti v upravi. 2189

Prodajo dve postelji z madraci, dve omari, dve noćni omarići. Vpraša se: Pobrećka cesta št. 15 II. 2186

Zavarovalnica v Mariboru

sprejme već agilnih akviziterjev. Pismene oferte na upravo lista pod številko 2172

BERSON
Gumijevi podpetniki
in
podplati
napravijo Vaše obuvalo
trpćno in
eleganćno.

Dobiva se v vseh boljših trgovinah nosnja in na dećelo pri
BERSON-KAUĆUK D. D. Zagreb, Wilsonov trg 7.
1986 8—7

1 kontorist in 1 kontoristinja

oba zmoćna slovenščine in nemščine ter
stenoćrafije se išćeta za elektrotehnićno
podjetje. Ponudbe na poštni predal 3 Celje 2178

Vsakovrstno
original anglećko sukno
nudi tvrdka

FRANC MASTEK
Glavni trg 16

2158 2—2

Seno, slamo, drva, premog, žito,
krompir, sadje in druge dećelne
pridolice kupuje in prodaja **ANDREJ**
OSET, Maribor, Aleksandrova cesta
št. 57. Telefon št. 88. 1328

POZIV K SUBSKRIPCII DELNIC

Ministrstvo za trgovino in industrijo v Beogradu je pripravljalnemu konzorciju za ustanovitev zavarovalne d. d. v Mariboru z odlokom z dne 10. oktobra 1922 VI. št. 4435 dovolilo, da prićne s pripravljalnimi deli za ustanovitev zavarovalne d. d. s sedećem v Mariboru. To novo podjetje se bode nazivalo

»ZORA«

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA D. D. V MARIBORU

I. Izvlećek iz statuta:

- § 12. Trajanje te drućbe ćasovno ni omejeno.
- § 2. Namen drućbe je prevzemanje direkćnih ter indirećktnih zavarovanj proti ognju in direkćnih ter indirećktnih življenskih zavarovanj v obmoćju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.
- § 3. Delnićka glavnića se doloća na 2.500.000 Din in sestoji iz 10.000 komadov na ime se glasećih delnic a po 250 Din nominalne vrednosti.
- § 4. Prevzemna cena vsake delnice znaša 300 Din in mora vsak delnićar takoj ob subskripciji vplaćati a) 50% nominalne vrednosti delnic in b) diferenco med nominalno ter prevzemno ceno, ki znaša 50 Din pri vsaki delnici. Z aćižjskim prebitkom se krićejo v prvi vrsti izdatki zdrućeni z osnovanjem drućbe. Ostanek pa se dodeli sploćnemu rezervnemu fondu.
- § 5. Za ostalih 50% nominalne vrednosti delnic pa podpiše in izroći vsak delnićar menice v prid drućbe.
- § 15. Prvi upravni svet, ki obstoji iz 5 ćlanov in 2 namestnikov, volijo koncesionarji in znaša poslovna doba prvega uprav. sveta pet let.
- § 18. Po prećeku poslovne dobe prvega uprav. sveta izvoli glavna skupćina delnićarjev novi upravni svet sestojajoć iz 5 ćlanov in 2 namestnikov tudi za dobo pet let.
- § 27. Ko so emitirane delnice že podpisane, sklićejo koncesionarji ustanovno skupćino potom objave v treh v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu izhajajoćih uradnih listih.
- § 28. Ustanovna skupćina je sklepćna, ako je najmanj toľiko delnićarjev navzoćih, da predstavljajo njihove delnice vsaj 1/10 delnićke glavnice.

§ 30. Ustanovni skupćini je pridržano: a) sklepanje o ustanovitvi drućbe ter o statutu; o statutu seveda le v okviru oblastno odobrene oblike, b) volitev nadzorstvenega sveta, c) konstatacija, da je statutariećno predpisani del delnićke glavnice v gotovini že plaćan. Ustanovna skupćina sklepa o ustanovitvi drućbe in o statutu s tako većino glasov, ki predstavljajo najmanj 1/4 vseh podpisateljev delnic ter vseh delnic, ki se emitirajo.

V vseh drugih slućajih sklepa ustanovna skupćina z absolutno većino glasov.

§ 4. Dodelitev delnic izvrši prvi upravni svet kar najhitreje; za nedodeljene delnice se vplaćani denar vrne najpozneje tekom 14 dni po ustanovni skupćini.

II. Podpisovanje delnic zaćne 5. novembra 1922 in se konća 11. decembra 1922.

III. Javni subskripciji izroćene delnice se bodo podpisovale pri: Kreditnem drućstvu mestne hranilnice v Mariboru, Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podrućnicah, Jadranski banki in njenih podrućnicah, Trgovski banki (poprej Slovenski eskomptni banki) v Ljubljani in njenih podrućnicah ter Posojilnici v Mariboru.

MARIBOR, dne 3. novembra 1922.

Pripravljalni konzorcij snujoće se zavarovalne d. d. »ZORA«
v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 12, pisarna dr. Stokar-ja,
odvetnika v Mariboru.